

PROTOCOL UITVOERING AUDITS

bij de beoordelingsrichtlijn erkend restauratie voegbedrijf en erkend zelfstandig werkend restauratievoeger (BRL ERV)

Vastgesteld door het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit van de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM) op 5 september 2012

Inhoudsopgave

Protocol voor het uitvoeren van audits bij Erkende Restauratie Voegbedrijven

1	Algemeen	4
2	Uitgangspunten	4
2.1	Doel van de audits	4
2.2	Uitvoering	4
3	Werkwijze	5
3.1	Vorbereiding	5
3.2	Procedure	5
3.3	Werkwijze	5
4	Verslaglegging	6
4.1	Aanwijzingen voor het maken van het auditrapport	6
4.2	Verzenden van het auditrapport	6
Bijlage A - Auditchecklist en toelichting bij beoordeling Erkend Restauratie Voegbedrijf		7
Bijlage B - Auditchecklist en toelichting bij beoordeling Restauratie Voegwerk		13
Bijlage C - Opzet en aandachtspunten per soort audit (toets) bij bedrijven		17

Protocol voor het uitvoeren van audits bij Erkend Zelfstandig werkende Restauratie Voeger

1	Algemeen (zelfstandig werkende restauratievoeger)	19
2	Uitgangspunten	19
2.1	Doel van de audits	19
2.2	Uitvoering	19
3	Werkwijze	20
3.1	Vorbereiding	20
3.2	Procedure	20
3.2.1	Toelatingsonderzoek	20
3.2.2	Herhalingsonderzoek	21
3.3	Werkwijze	22
4	Verslaglegging	22
4.1	Aanwijzingen voor het maken van het auditrapport	22
4.1.1	Verslag toelatingsonderzoek en herhalingsonderzoek	22
4.1.2	Auditrapport	22
4.2	Verzenden van het auditrapport	23
Bijlage A - Auditchecklist en toelichting bij beoordeling Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger		24
Bijlage B - Auditchecklist en toelichting bij beoordeling Restauratie Voegwerk		29
Bijlage C - Opzet en aandachtspunten per soort audit (toets) bij zelfstandig werkende restauratievoegers		30

Protocol voor het uitvoeren van audits bij Erkend Restauratie Voegbedrijven

1 Algemeen

Dit Protocol uitvoering audits geeft inzicht in de werkwijze bij het uitvoeren van audits in het kader van de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf

In dit protocol komen de volgende zaken aan de orde:

1. Algemeen
2. Basis en uitgangspunten voor het uitvoeren van de audits
3. Werkwijze tijdens de audits
4. Verslaglegging van de audits

Het protocol uitvoering audits kent de volgende bijlagen:

- A. Auditchecklist en toelichting bij beoordeling of men voldoet aan de eisen van BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf (hoofdstukken 3,4,5, en 6; Eisen aan bedrijf, organisatie, proces en te gebruiken producten);
- B. Auditchecklist en toelichting bij beoordeling of men voldoet aan de eisen van URL Restauratie Voegwerk;
- C. Opzet en aandachtspunten per soort audit (toets)

2 Uitgangspunten

2.1 Doel van de audits

Het doel van de audits is om vast te stellen of een te erkennen of erkend restauratie-voegbedrijf voldoet aan de eisen die gesteld zijn in de BRL deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf en de bijbehorende URL .

2.2 Uitvoering

De uitgangspunten die gelden bij de uitvoering van de audits:

- De certificerende instelling is verantwoordelijk voor de gehele organisatorische procedure vanaf de afspraak met het te erkennen of erkende restauratievoegbedrijf tot en met het opstellen van het rapport van de audit.
- Bij de initiële toetsen en de herhalingstoetsen bestaat het auditteam uit auditoren van de certificerende instelling en externe restauratiedeskundige auditoren.
- De controletoetsen worden uitgevoerd door de restauratiedeskundige auditoren. De restauratiedeskundige auditoren voeren namens de certificerende instelling en op aanwijzing van de certificerende instelling, zelfstandig, de audits uit. Zij zijn verantwoordelijk voor de controletoetsen en het nagaan of aandachtspunten, of verbeterpunten zijn verholpen.
- De certificerende instelling maakt de rapportages van de initiële- en herhalingstoetsen, stuurt die naar het erkende bedrijf met een digitale kopie naar de auditor. De restauratiedeskundige auditors maken de rapportages van de controletoetsen in conceptvorm. De certificerende instelling beslist op basis van het rapport of het bedrijf aan de eisen van de kwaliteitsregeling voldoet, maakt de definitieve versie van het rapport en stuurt dat naar het bedrijf. De auditor krijgt een digitale kopie.
- Als er bij een audit verbeterpunten of tekortkomingen geconstateerd worden op onderwerpen uit de BRL, kan de certificerende instelling besluiten om bij de volgende toets, aanvullend op de restauratiedeskundige, een auditor van de certificerende instelling bij de audit aanwezig te laten zijn. De extra kosten hiervan zijn voor het te auditen bedrijf. Een dergelijke beslissing zal aan het einde van de toets waarin de verbeterpunten of tekortkomingen worden geconstateerd aan het bedrijf worden meegedeeld. Als de verbeterpunten of de tekortkoming bij een controletoets worden geconstateerd overlegt de restauratiedeskundige auditor eerst met de certificerende instelling. Dit meldt hij aan het restauratie voegbedrijf.
- Bij klachten over de handelwijze van het auditteam of auditor van de certificerende instelling handelt de certificerende instelling deze al dan niet schriftelijk af. Voor andere klachten wordt onder andere doorverwezen naar de klachtenregeling van de certificerende instelling.
- De auditoren die betrokken waren bij de audit worden hiervoor door de certificerende instelling eerst gehoord.
- De BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf (inclusief dit protocol) vormt de basis voor de verschillende uit te voeren audits.

- Voor de interpretatie van de hoofdstukken 3 t/m 6 van de BRL en voor interpretatie van de URL zijn toelichtingen opgesteld en als bijlagen A en B bij dit protocol gevoegd. Voor de overige BRL-hoofdstukken zijn toelichtingen niet noodzakelijk.
- Hoofdstuk 7 van deel A van de BRL, Eisen aan de vakbekwaamheid van personen, dient door het bedrijf in een competentiematrix en in personeelsdossiers aangetoond te worden. Als er van een medewerker geen diploma's beschikbaar zijn, dient het bedrijf de kennis en ervaring van deze medewerker binnen drie jaar vanaf de initiële toets door een EVC-traject of door een vergelijkbaar traject aan te tonen. De bewijzen hiervan dienen ter inzage beschikbaar te zijn tijdens de audits.
- De hoofdstukken 7 en 8 zijn via matrices in de bijlagen van deel A van de BRL geoperationaliseerd.

3 Werkwijze

3.1 Voorbereiding

Om de audits gestructureerd en efficiënt te laten verlopen, wordt van het volgende uitgegaan:

- De certificerende instelling maakt bij een initiële- en een herhalingstoets minimaal 6 weken van tevoren een afspraak met het bedrijf en de auditoren voor het uitvoeren van de toets. In overleg met het bedrijf en de auditoren wordt door de certificerende instelling een auditprogramma gemaakt. De certificerende instelling bundelt de benodigde gegevens in een programmaboekje voor de auditoren.
- De restauratiedeskundige auditoren maken tijdens de controletoets zelf een afspraak voor de volgende toets en stellen de certificerende instelling op de hoogte van de datum.
- De restauratiedeskundige auditor beschikt minimaal 7 dagen van tevoren over de actuele bescheiden.
- Bij een initiële audit is op basis van het uitgevoerde intakegesprek duidelijk welke vragen en onduidelijkheden er zijn waarover doorgevraagd moet worden.

3.2 Procedure

Hieronder is de globale werkwijze aangegeven. In overleg kan hiervan worden afgeweken, mits dit vooraf met de certificerende instelling is overeengekomen.

- Het bedrijf stuurt voor iedere audit een referentielijst op. Dit is een recente lijst van onderhanden en opgeleverde werken van de laatste vijf jaar aan geregistreerde monumenten, beeldbepalende panden of panden in een beschermd stadsgezicht. Daarbij wordt vermeld: adres, monumentnummer, de gerealiseerde omzet (per project en per jaar), de naam van de opdrachtgever/architect. Het bedrijf geeft op de referentielijst verder aan welke werken in uitvoering zijn en recent zijn opgeleverd. Van de in uitvoering zijnde werken geeft het bedrijf een korte omschrijving van de aard en omvang van de werkzaamheden en welke medewerkers er op de projecten werkzaam zijn, met vermelding van hun taken op het werk.
- De certificerende instelling stelt in overleg een auditprogramma met voldoende tijd voor het bezoeken van projecten.
- De audit wordt conform het programma uitgevoerd. Afwijkingen zijn mogelijk. Deze worden aan het begin van de audit door het auditteam of de restauratiedeskundige auditor met het te erkennen of het reeds erkende restauratievoegbedrijf besproken.
- Aan het einde van elke audit wordt een terugkoppeling verzorgd naar het restauratievoegbedrijf door het auditteam of de restauratiedeskundige auditor. Daarbij worden ook de aandachtspunten, verbeterpunten en tekortkomingen genoemd. De terugkoppeling komt overeen met het opgestelde auditrapport. Het definitieve auditrapport wordt ca. een maand na de audit aan het restauratievoegbedrijf opgestuurd.
- Bij een controletoets stelt de restauratiedeskundige auditor een datum vast voor de volgende controletoets en geeft deze door aan de certificerende instelling. Bij de laatste controletoets van een cyclus maakt de restauratiedeskundige auditor een afspraak voor de herhalingstoets en geeft deze door aan de certificerende instelling.

3.3 Werkwijze

Hieronder worden de werkwijze en aandachtspunten beschreven bij het uitvoeren van de audits.

- Eerst volgt een korte globale check op visie en profiel van het bedrijf, bijzonderheden, ontwikkelingen in positionering etc.
- Vragen worden niet alleen gesteld aan kaderpersoneel maar ook aan uitvoerenden zoals voeger en gevelreiniger.

- Vragen zijn gericht om bewijs te vinden van (non)conformiteit aan de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf, onduidelijkheden boven water te halen. Verder gaat het bij bevraging om te ontdekken wat mensen wel weten en niet wat ze niet (kunnen) weten.
- Het maken van foto's van good en bad practices vereist goedkeuring van het bedrijf. De foto's zijn bedoeld voor de terugkoppeling. Het gebruiken van de foto's (geanonimiseerd) voor andere doeleinden vereist goedkeuring van het bedrijf.
- Er wordt uitdrukkelijk gekeken naar de relatie met de opdrachtgever, adviseur, architect en/of bouwbedrijf en de door hen beoogde respectievelijk gerealiseerde kwaliteit van de restauratie.

NB: Hier wordt bedoeld dat niet altijd de restauratievoeger bepaalt wat er uitgevoerd wordt. Er is dus een (soms spanningsvolle) relatie met opdrachtgever en/of architect. Wat heeft deze voorgeschreven. Hoe gaat de restauratievoeger hier mee om? Wanneer kan hij er niet meer mee uit de voeten. Heeft hij dat aantoonbaar kenbaar gemaakt. Weigert hij dan de opdracht. Komt hij op voor het monument etc.?

- Wat er gestructureerd gedaan wordt aan scholing en opleiding, zowel extern als intern met de resultaten, neergelegd in een bedrijfsopleidingsplan.

4 Verslaglegging

4.1 Aanwijzingen voor het maken van het auditrapport

Het auditrapport wordt volgens onderstaande richtlijnen opgesteld.

- In het auditrapport worden alle aandachtspunten, verbeterpunten en tekortkomingen vermeld met daarbij de afspraken die tijdens de terugkoppeling zijn gemaakt.
- Het auditrapport volgt de hiervoor opgestelde checklist en geeft per toetspunt de score met aanvullende opmerkingen en de eventuele afwijking, zie bijlage I en II.
- De restauratiedeskundige auditors maken de rapportages van de controletoeetsen in conceptvorm. De certificerende instelling beslist op basis van het rapport of het bedrijf aan de eisen van de kwaliteitsregeling voldoet, maakt de definitieve versie van het rapport en stuurt dat naar het bedrijf. De auditor krijgt een digitale kopie.

4.2 Verzenden van het auditrapport

Tenzij nadrukkelijk anders is overeengekomen, wordt de rapportage van de audit als volgt verspreid:

- Het rapport wordt verzonden naar het betreffende restauratievoegbedrijf, standaard per post tenzij anders overeengekomen.
- Een exemplaar van het rapport worden ter kennisname in digitale vorm gezonden aan restauratiedeskundige auditor.
- De rapportages mogen zonder toestemming van het betreffende restauratievoegbedrijf niet aan derden ter inzage worden gegeven.

Bijlage A - Auditchecklist en toelichting bij beoordeling Erkend Restauratie Voegbedrijf

(hoofdstukken 3, 4, 5, en 6)

ALGEMENE TOELICHTING

Onderstaande checklist vormt een operationalisering van de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf hoofdstukken 3,4,5 en 6 ofwel de eisen aan 'het bedrijf', 'de organisatie', 'het proces' en 'te gebruiken producten'. De hoofdstukken 7 en 8 zijn via matrices in de bijlagen van de BRL geoperationaliseerd.

Het doel van de checklist is:

- Het erkende restauratievoegbedrijf een basis te geven voor de verdere ontwikkeling van de restauratiekwaliteit;
- Een 'zelftoetsing' bij de voorbereiding op de externe beoordeling in het kader van de ERV;
- De auditor een hulpmiddel te bieden bij het uitvoeren van de externe beoordeling; Het is niet noodzakelijk dat elke vraag tijdens elke audit aan de orde komt.
- Om als model te dienen voor de rapportage naar aanleiding van de beoordeling en terugkoppeling.

Hieronder zijn de toetspunten weergegeven, met de scores en een kolom voor aanvullende opmerkingen en waarnemingen. De nummering correspondeert met de nummering zoals in de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf .

Betekenis van de beoordeling van de bevindingen per toetspunt

- 0. Voldoet niet
- 1. Voldoet enigszins
- 2. Voldoet
- 3. Voldoet ruimschoots
- x. Niet beoordeeld of niet aan de orde.

Toetspunten 3.1 t/m 3.6, 4.1 t/m 4.5 worden in ieder geval getoetst bij de initiële toets en bij de herhalingsstoets na 3 jaar, maar mogen ook getoetst worden bij een controletoeets. Toetspunten 3.1 t/m 3.5 zijn de basiscondities, waarop een bevestigend antwoord vereist is.

3	Eisen aan het bedrijf		
	Toetspunten	Ja/nee	Opmerkingen en waarnemingen
3.1	Restauratievoegbedrijf		
	Aanvrager of certificaathouder is een natuurlijke persoon of rechtspersoon: - Zelfstandig voor eigen rekening en risico het bedrijf uitoefent van voegbedrijf, gespecialiseerd in de restauratie. - Restauratievoegwerk realiseert, zelfstandig of in onder- of nevenaanneming. - Vertrouwd is met restaureren van Nederlandse monumenten, beeldbepalende panden of panden in beschermd stadsgezicht op basis van eigen kennis, ervaring en specialisatie. - Investeert in hiervoor noodzakelijke kennis-uitwisseling, vaardigheden, kwaliteitszorg en samenwerking.		
3.2	Inschrijving handelsregister		
	Staat als onderneming ingeschreven in het handelsregister van Kamer van Koophandel.		
3.3	Verzekeringen		
	Beschikt over bedrijfs-W.A. met minimaal een dekking van € 2.000.000,- per gebeurtenis.		
3.4	Restauratiespecialiteit		
	Toont aan dat het zelfstandig als hoofd- neven- of onderaannemer restauratie van voegwerk uitvoert en zich als zodanig profileert.		
3.5	Continuïteit		
3.5.1	Toont aan dat kennis, vaardigheden en kwaliteit op peil blijven tijdens perioden waarin geen restauratieprojecten worden uitgevoerd.		
3.5.2	Borgt de aanwezigheid van werk en voert actieve acquisitie.		

	Toetspunten	Score	Afwijking	Toelichting
3.6	Bedrijfsuitrusting			
3.6.1	Beschikt over eigen werkplaats met machines met toebehoren, toegespitst op voor restauratievoegwerk specifieke werkzaamheden (of een speciale overeenkomst met een andere bedrijf, zie ook 4.4)			
3.6.2	Beschikt over bedrijfsruimte en opslag ten behoeve van restauratie aangepast aan: - aard en omvang van restauratievoegwerk. - beheersing kwaliteit van materialen, werkzaamheden, omstandigheden en resultaten.			
3.6.3	Levert een in situ werksituatie, alsmede een transportsituatie, die waarborgt dat de kwaliteit van materialen, werkzaamheden en resultaten beheersbaar zijn.			
3.6.4	Beschikt over opslag ten behoeve van restauratie-voegwerk op de bouwplaats: - (de)montage. - transport en opslag.			
3.7	Referenties			
3.7.1	Toont aan dat het restauratieprojecten kan uitvoeren volgens criteria onder 3.8			
3.7.2	Overlegt vormen van klanttevredenheid			
3.7.3	Toont met projectenlijst van de afgelopen 5 jaar aan dat het om beschermde monumenten, beeldbepalende panden of panden in een beschermd stadsgezicht gaat.			
3.8	Opleiding, ervaring en scholingsplan			
3.8.1	Oefent bedrijfsvoering uit onder verantwoordelijkheid van persoon met aantoonbare vakbekwaamheid in het restauratievoegwerk.			
3.8.2	Beschikt over een overzicht per medewerker met functie, diploma's, cursussen en/of eerder verworven kennis en vaardigheden (EVC) die relevant zijn voor restauratievoegwerk en die omschreven staan in hoofdstuk 7 'Eisen aan de vakbekwaamheid van personen' van deel A van deze BRL.			
3.8.3	Beschikt over een overzicht met gerealiseerde projecten gekoppeld aan de onder 3.8.2. genoemde medewerkers en ZZP-er/onderaannemers.			
3.8.4	Bezit een actueel systeem om vergaarde kennis op het gebied van restauratievoegwerk en instandhouding binnen de organisatie vast te leggen, te verspreiden en te delen.			
3.8.5	Weet om te gaan met: - Wet- en regelgeving (omgevingsvergunning)- Monumentenzorg - Rapportages van de Monumentenwacht - Ontheffingen en voorwaarden inzake vergunningsverlening, subsidiëring en financiering.			
3.8.6	Toont toereikende kennis en ervaring aan t.a.v.: - Beoordelen technische staat metsel- en voegwerk en bepalen juiste aanpak voor herstel. - Verwijderen van slechte constructies, materialen en constructies in juiste omvang. - Documenteren en opslaan van onderdelen en materialen. - Juiste voorbereiding voor herstel of opbouw van constructies. - Toepassen van juiste materialen in verschillende situaties: technisch, historische, esthetisch - Toepassen van juiste (historische) technieken bij verwerking op constructief duurzame wijze.			

3.8.7	Toont ontwikkeling van kennis en vaardigheden aan door: - Analyse van hiaten en behoefte aan scholing en opleiding - Opleidingsplan voor tenminste de komende twee jaar om hierin te voorzien, gekoppeld aan het overzicht genoemd onder 3.7.3. - Toont uitvoering van opleidingsplan aan door middels van diploma's en getuigschriften.			
3.9	Werkzaamheden in eigen beheer			
3.9.1	Toont aan dat calculeren en opstellen van offertes in eigen beheer plaatsvindt.			

4	Eisen aan de organisatie			
	Toetspunten	Score	Afwijking	Toelichting
4.1	Beleid			
4.1.1	Kent een strategische visie op basis van een analyse van concurrentiepositie, sterkten, zwakten, kansen en risico's, inclusief ketenbeheer, wet- en regelgeving, Arbo-beleid, personeelszaken (inclusief kennis en kunde van de medewerkers), maatschappelijk verantwoord ondernemen.			
4.1.2	Kent een concreet plan van aanpak met meetbaar resultaat binnen een bepaalde tijd.			
4.1.3	Maakt aannemelijk dat continuïteit op gebied van leiding, kennis en ervaring geborgd is.			
4.2	Overlegstructuur			
4.2.1	Kent een overlegstructuur die aangepast is aan de grootte en cultuur van het bedrijf en de aard van de werkzaamheden.			
4.2.2	Bepaalt is wie welk overleg bijwoont, met welke frequentie en wijze van vastlegging en verspreiding.			
4.3	Inkoop			
4.3.1	Er is omschreven hoe het inkoopproces geregeld is en wie hiervoor verantwoordelijk is of zijn.			
4.4	Beoordeling van toeleveranciers en onderaannemers			
4.4.1	Er is vastgelegd hoe onderaannemers worden geselecteerd en beoordeeld op restauratiespecifieke kennis en ervaring.			
4.4.2	Er is vastgelegd wanneer en met welke criteria leveranciers en onderaannemers worden beoordeeld.			
4.4.3	Het bedrijf registreert en archiveert de selecties en de beoordelingen.			
4.5	Wet- en regelgeving			
4.5.1	Voldoet aan geldende nationale en internationale wet- en regelgeving, o.a. op het gebied van milieu, arbeidsomstandigheden en monumentenzorg.			

5	Eisen aan het proces			
	Toetspunten	Score	Afwijking	Toelichting
5.1	Algemeen			
5.1.1	Toont aan dat bij geregistreerde monumenten, beeldbepalende panden of panden in beschermde stadsgezichten gewerkt wordt conform wet- en regelgeving, vergunningen en voorwaarden.			
5.1.2	Toont aan dat het opdrachtgevers bijstuurt of waarschuwt bij afwijking van de BRL ERV en hierin opgenomen URL.			
5.1.3	Gaat voor de start van werkzaamheden na: - Noodzaak documentatie en onderzoek - Beschikbare eigen kennis en ervaring - Inschakelen externe expertise - Duidelijkheid doelstellingen van betreffende restauratieproject			
5.1.4	Zorgt voor opname en identificatie van: cultuurhistorische waarden en technische staat. Dan wel stelt vast dat hierin voorzien is, indien relevant voor het betreffende werk.			
5.1.5	Identificeert: - Wat gerestaureerd en wat vervangen moet worden. - Welke onderdelen op speciale wijze gedocumenteerd opgeslagen, bewaard of getransporteerd moeten worden. Veiligheidsrisico's t.a.v. constructies, materialen en afwerking			
5.2	Prijs- en contractvorming			
5.2.1	Heeft verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor prijs- en contractvorming vastgelegd			

5.2.2	Ontwikkelt standaard contracten en voorwaarden voor essentiële onderdelen van het werk			
5.2.3	Toont aan op de hoogte te zijn van wet- en regelgeving.			
5.3	Werkvoorbereiding			
5.3.1	Maakt planning waarin de inzet van materieel, materialen en personeel met deadlines zijn vastgelegd.			
5.3.2	Omschrijft de werkzaamheden, materialen en technieken.			
5.3.3	Maakt risicoanalyse wat betreft veiligheid en kwaliteit van de restauratie.			
5.4	Uitvoering			
5.4.1	Stemt planning voldoende af op de voortgang van de werkzaamheden en signaleert tijdig afwijkingen.			
5.4.2	Handhaaft maximaal bestaande constructies en materiaal.			
5.4.3	Legt en documenteert, werkzaamheden en keuzes vast.			
5.4.4	Voert werkzaamheden conform de BRL ERV uit (<i>best practice</i>).			
5.5	Oplevering, garantie en nazorg			
5.5.1	Heeft het opleveringsproces vastgelegd			
5.5.2	Overlegt opleveringsdossier met proces-verbaal van oplevering, garanties, projectplan en bepalingen inzake nazorg.			
5.6	Evaluatie			
5.6.1	Toont werkwijze aan rond evaluatie, bij welke projecten, wie er bij betrokken is en wat er mee gedaan is of wordt.			
6	Eisen aan te gebruiken producten			
	Toetspunten	Score	Afwijking	Toelichting
	Voor eisen aan te gebruiken producten wordt verwezen naar de Uitvoeringsrichtlijn Erkend Restauratie Voegwerk			
7	Eisen aan de vakbekwaamheid van personen			
	Zie voor de operationalisering hiervan de tabel in Bijlage 2 van de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf			
8	Eisen aan het systeem voor interne kwaliteitsbewaking.			
	Zie voor de operationalisering hiervan de tabel in Bijlage 3 van de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf			

Toelichting:

Per artikel van de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf wordt hieronder een toelichting gegeven. Punten die eenduidig te interpreteren zijn, zijn in dit document niet opgenomen.

3 Eisen aan het bedrijf

- 3.1 Bedrijfsuitrusting
- Als niet wordt beschikt over een eigen werkplaats, moeten afspraken hierover met een ander bedrijf in een contract zijn vastgelegd.
  - Bij de bedrijfsinrichting wordt gelet op een adequaat machinepark, gereedschappen, waar nodig voorzien van afzuiging, opslag van materialen, verwarming die voldoet aan de Arbo-wet etc.
  - Bij een initiële toets wordt altijd een bezoek gebracht aan de eigen werkplaats, de opslag van materialen of het bedrijf waarmee een contract is gesloten.
- 3.2 Opleiding, ervaring en scholingsplan
- Kennis vooral toetsen aan de hand van de in uitvoering zijnde projecten.
  - De analyse van behoefte aan opleidingen en cursussen mag ook verwoord zijn in de management review.
  - Een bedrijfsopleidingsplan omvat naast het lopende jaar minimaal de 2 hierna volgende jaren. Hierbij gaat het om opleidingen en cursussen die direct of indirect verband houden met restauratievoegwerk.
- 3.3 Referenties
- Referentieprojecten moeten minimaal een periode van 5 jaar beslaan. Het gaat hierbij om monumenten die beschermd zijn door Rijk, Provincie of Gemeente, of om beeldbepalende panden/objecten en panden/objecten in beschermde stads- en dorpsgezichten.
- 3.3 Offertes in eigen beheer
- Toetsen aan een gesprek met degene die calculaties maakt en inzage in een project waarvoor een calculatie is gemaakt.

4 Eisen aan de organisatie

- 4.1 Beleid
- Het is voldoende als de genoemde zaken opgenomen zijn in een management review.
- 4.2 Overlegstructuur
- De overlegstructuur kan op veel manieren vorm zijn gegeven. Bij een platte organisatie is het aantal overdrachtsmomenten beperkt. Ook kan veel besproken worden in een overleg met uitvoerders of voormannen. Er dienen wel verslagen overlegd te kunnen worden met afspraken.
- 4.3 Inkoop
- Schriftelijk moet een procuratieregeling zijn vastgelegd. Wie mag wat, tot welke bedragen inkopen.
- 4.4 Beoordeling van toeleveranciers en onderaannemers
- Er moet een lijst beschikbaar zijn (op papier of op het beeldscherm) waarin alle voor restauratiewerkzaamheden geselecteerde onderaannemers zijn opgenomen of gemerkt
  - Er moet minimaal aantoonbaar 1 x per jaar een evaluatie plaatsvinden van deze onderaannemers.
- 4.5 Wet- en regelgeving
- Een constatering dat het bedrijf niet aan wet- en regelgeving voldoet, kan betrekking hebben op het niet voldoen aan de omgevingsvergunning-monumenten of een ernstige afwijking betreffende de arbeidsomstandigheden, milieuwetgeving etc.

5 Eisen aan het proces

- 5.1 Algemeen
- Bijsturen van opdrachtgever, architect of adviseur die niet handelen volgens de spelregels en principes aantonen door brieven, mails of vastgelegd in een verslag van de bouwvergadering.
- 5.2 Prijs- en contractvorming
- Verantwoordelijkheden en bevoegdheden betreffen een schriftelijk vastgelegde procuratieregeling.
- 5.3 Werkvoorbereiding
- Beoordelen aan de hand van het projectdossier van te bezoeken projecten zodat een directe link ontstaat tussen papier en resultaat.
  - Voor de wijze van organiseren, zie onder 5.2. Overlegstructuur.
- 5.4 Uitvoering
- Bij een initiële, herhalings- en bij de controletoetsen wordt tenminste één projectdossier steekproefsgewijs doorgenomen. Over het dossier worden vragen gesteld aan de voorman en/of uitvoerder. (Stroken werk en dossier met elkaar?)
  - Tevens wordt nagegaan hoe maximaal behoud bestaande constructies en materiaal zijn beslag heeft gekregen (controle inzicht in monumentale waarden)

- 5.5 Oplevering, garantie en nazorg
- Bij een initiële toets en een herhalingsstoets wordt van recent afgerond project nagegaan hoe het opleveringsproces is vastgelegd, met garanties en geboden nazorg.
- 5.6 Evaluatie
- Projectevaluaties kunnen ook aan de orde komen in een uitvoerders- of projectleidersoverleg. Uitkomsten en verbeterpunten moeten dan in een verslag vastgelegd zijn.

6 Eisen aan te gebruiken producten

Zie de Uitvoeringsrichtlijn ERV.

Bijlage B - Auditchecklist en toelichting bij beoordeling Restauratie Voegwerk

ALGEMENE TOELICHTING

Onderstaande checklist vormt een operationalisering van de Uitvoeringsrichtlijn Restauratie Voegwerk.

Doel van deze checklist is:

- Bij de audits vastleggen door een auditor/auditteam van de vereiste externe beoordeling (kwaliteitscontrole/audits);
- Het erkende restauratievoegbedrijf een basis te geven voor de verdere ontwikkeling van de restauratiekwaliteit;
- Een "zelftoetsing" bij de voorbereiding op de externe beoordeling (audit);
- De auditor inzicht te verschaffen bij het uitvoeren van de externe beoordeling bij de initiële audit en de herhalingsaudit eenmaal per 3 jaar;
- Om als model te dienen voor de interne rapportage naar aanleiding van de beoordeling en terugkoppeling.

Onderstaande toetspunten zijn ontleend aan de URL Erkend Restauratie Voegwerk behoudens de toetspunten onder 1, die verwijzen naar de BRL.

Hieronder zijn de toetspunten weergegeven, met de scores en een kolom voor aanvullende opmerkingen en waarnemingen.

	Uitgevoerde controle Restauratie metsel- en voegwerk	Score	Afwijking	Toelichting
1.	<i>Algemeen</i>			
1.1	De juiste vergunningen zijn verkregen en op het werk aanwezig.			
1.2	De verantwoordelijke persoon op het werk is aangewezen en voldoet aan de deskundigheidseisen.			
1.3	Het juiste gereedschap is aanwezig.			
1.4	Steiger is in orde en voldoet aan de richtlijn Steigers.			
1.5	Er wordt gewerkt in een ordelijke omgeving.			
	Afval wordt op de juiste wijze afgevoerd. Bij monumenten afkomende materialen worden niet automatisch behandeld als afval. Voordat iets in de container verdwijnt, moet duidelijk zijn dat dit akkoord is, bijvoorbeeld blijken uit het bestek, een bouwverslag of afstandsverklaring. Afkomende overtollige stenen kunnen geschikt zijn voor hergebruik via een bouwfragmentendepot.			
2.	<i>Bouwbesluit</i>			
2.1	Constructie voldoet aan het bouwbesluit.m.b.t. - Wering van vocht van buiten; uitwendige scheidingsconstructie regenwerend. - Bescherming tegen ratten en muizen; geen openingen breder dan 0,01 m.			
3.	<i>Vorbereiding</i>			
3.1	Bestek en/of contractstukken zijn aanwezig.			
3.2	Vooronderzoek is verricht.			
3.3	Aangetast en beschadigd voegwerk is op de juiste wijze en tot de juiste of overeengekomen diepte verwijderd.			
3.4	Beschadigd en aangetast metselwerk is op de juiste wijze verwijderd.			
3.5	Algen en mossen zijn op de juiste wijze verwijderd.			
3.6	Reinigen vervuild metselwerk is uitgevoerd conform proefstuk			
3.7.1	Proefstuk voegwerk is goedgekeurd door opdrachtgever / adviseur / architect.			
3.7.2	Proefstuk voegwerk is goedgekeurd door verantwoordelijke overheidsinstantie.			
3.8	Monster van de baksteen voor herstel is goedgekeurd door opdrachtgever / adviseur / architect.			
3.9	Van URL afwijkende eisen zijn vastgelegd.			
4.	<i>Eisen toegepaste materialen</i>			
4.1	Materialen en grondstoffen voldoen aan gestelde / overeengekomen eisen			
5.	<i>Eisen aan inboeten en voegen</i>			
5.1	Materialen en grondstoffen zijn op de juiste wijze opgeslagen			
5.2	Metsel- en voegspecie wordt op de juiste wijze gedoseerd en gemengd.			

5.3	Beschadigde stenen zijn correct ingeboet.			
5.4	De ondergrond is gecontroleerd			
5.5	De voeg is vooraf goed gereinigd			
5.6	Juiste voeg wordt aangebracht conform proefstuk			
5.7	Het metselwerk is voldoende bevochtigd indien nodig			
5.8	De voeg is verdicht, door een drukkende wijze van aanbrengen i.t.t. vegend aanbrengen			
5.9	Er is voldoende bescherming van het metselwerk bij uitvoering tijdens ongunstige omstandigheden			
5.10	Hydrofoberen is conform vergunning en gestelde eisen uitgevoerd			
5.11	Anti-graffitisysteem is conform vergunning en gestelde eisen aangebracht.			
5.12	Het juiste gereedschap wordt gebruikt			
6.	<i>Eisen gereedgekomen werk</i>			
6.1	Voegwerk op cementbasis voldoet aan de voorgeschreven voeghardheidsklasse			
6.2	Gereedgekomen werk vertoont geen onregelmatigheden zoals witte uitslag, steigerslagen, gaten van de verankering.			
7.	<i>Eisen te stellen aan opleveringscontrole</i>			
7.1	Bij de oplevering van het werk wordt door de verantwoordelijke voor de interne kwaliteitsbewaking een controle uitgevoerd op <ul style="list-style-type: none"> - Smetten, uitslag e.d. - Regelmatigheid voegwerk zonder baarden en aanzetten - Kleur en structuur (overeenstemming met proefstuk) en gelijkmatigheid voegwerk - Voldoende waterkerende maatregelen getroffen 			
7.2	Voegwerk op cementbasis voldoet aan de voorgeschreven voeghardheidsklasse			
Opmerkingen				

Toelichting

Per artikel van de Uitvoeringsrichtlijn Restauratie Voegwerk wordt hieronder een toelichting gegeven. Punten die eenduidig te interpreteren zijn, zijn in dit document niet opgenomen.

N.B. Bij de audit bij voorkeur een project waar op het moment van de controle op de uitvoering alle onderdelen van het werk nog zichtbaar zijn, dat wil zeggen: de gevel dient voorbereid te zijn, gereinigd en er moet inmiddels voldoende voegwerk zijn aangebracht om een goed beeld te kunnen vormen over de kwaliteit ervan.

1 Algemeen

1.1 Vergunningen

Hoewel de juist vergunningen niet altijd de primaire verantwoordelijkheid zijn van het voegbedrijf, heeft het voegbedrijf wel degelijk een belang bij de aanwezigheid van deze vergunningen, al was het alleen al om ongewenste vertraging te voorkomen.

- Vergunningen moeten op het werk (in kopie) aanwezig zijn.

1.2 Verantwoordelijke persoon

- De voor de uitvoering verantwoordelijke persoon voldoet aan de deskundigheidseisen zoals genoemd in BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf hoofdstuk 7, Eisen aan de vakbekwaamheid van personen.
- In het projectdossier is de aanwijzing vastgelegd en de eisen vakbekwaamheid zijn aantoonbaar.

1.3 Juiste gereedschap aanwezig

- Hierbij gaat het met name om de juist gereedschappen om voegen te verwijderen en mortels te mengen of te verwerken.

1.4 Steigers

- Gecontroleerd wordt of de steigers voldoen aan de recente Richtlijn Steigers van de VSB, omdat hierop ook door de Arbeidsinspectie gehandhaafd wordt.
- Bij complexe steigers wordt gecontroleerd of tekeningen en berekeningen aanwezig zijn.

1.5 Ordelijke omgeving

- Specifiek wordt gekeken of tijdig opruimen van afkomend materiaal.
- Zorg voor de naaste omgeving en voorkomen van hinder voor derden en omwonenden.

1.6 Afvoeren afval

- De afvoer moet voldoen aan de eisen op het gebied van de wet- en regelgeving van het Milieu, o.a. Gevelreiniging, stand der techniek.
- Bewijsstukken voor een correcte afvoer moeten in het projectdossier aanwezig zijn
- Dit geldt in het bijzonder voor van monumenten afkomende materialen.

3 Voorbereiding

3.1 Aanwezigheid bestek en/of contractstukken

- Indien gewerkt wordt volgens bestek of werkschrijving, moet dit voor de controle op de bouwplaats aanwezig zijn.
- Als andere contractstukken, adviezen of werkinstructie voor het betreffende project opgesteld zijn, dienen deze ter toetsing aanwezig te zijn op de bouwplaats.

N.B. Als door het restauratievoegbedrijf een advies wordt geschreven, moet hierin ieder geval omschreven staan: het te verwachten schadebeeld van de gevel om misverstanden te voorkomen; opname van de kenmerken van de bakstenen die moeten worden vervangen.

3.2 Vooronderzoek

- Hierbij wordt specifiek gecheckt of aandacht is besteed aan afschermen van waardevolle constructie, bijzondere afwerkingen of afbreukrisico's

3.3 Verwijdering aangetast voegwerk

- Speciale aandacht is de overeengekomen of vastgelegde voegdiepte in relatie door dikte van de voeg.
- Is de wijze van verwijderen toegespitst op de historische waarde en bijzonderheden van het metselwerk, waarbij schade aan de steen zoveel mogelijk is of wordt beperkt.

3.4 Verwijdering beschadigd metselwerk

- Speciale aandacht wordt besteed aan het correct maken van inkassingen en beschadigingen aan het omringende werk.
- Is de wijze van verwijderen geschikt in de gegeven situatie.

3.5 Verwijdering algen en mossen

- Speciale aandacht wordt besteed aan noodzaak om te verwijderen en beschadiging van de ondergrond.

3.6 Reinigen conform proefstuk

- Proefstuk moet nog aanwezig zijn voor een controle
- Het resultaat wordt gecheckt aan eisen die vooraf gesteld zijn.
- Goedkeuring moet vastgelegd zijn in een verslag van de bouwvergadering of werkoverleg.

3.7 Goedkeuring proefstuk voegwerk

- Proefstukken moeten nog aanwezig zijn voor een controle
- Van de proefstukken moet de samenstelling schriftelijk vastgelegd met de keuze en de uiteindelijke goedkeuring, bijvoorbeeld na een aanpassing van de samenstelling.
- Indien naast de opdrachtgever, adviseur of architect ook een overheidsinstantie directe invloed heeft bij de opdracht, dient het proefstuk ook door deze instantie goedgekeurd te zijn.

N.B. Over het algemeen is de opdracht bij het herstellen van monumenten bij partieel herstel dat het nieuw aan te brengen voegwerk zoveel mogelijk moet aansluiten bij het bestaande, en bij geheel herstel dat er geen proefstuk nodig is, omdat dat immers al in de muur zit of zat. De manier waarop het voegbedrijf dat echter wil uitvoeren dient wel degelijk vooraf overeengekomen te worden, en wel via een proefstuk. Het proefstuk wordt pas verwijderd indien ofwel het aangebracht voegwerk is goedgekeurd door de opdrachtgever, ofwel een ander deel van de inmiddels gevoegde gevel is aangewezen als referentie.

- 3.8 Goedkeuring monster baksteen
- Goedkeuring moet vastgelegd zijn in een verslag van de bouwvergadering of werkoverleg.
- 3.9 Vastleggen afwijkende eisen URL
- Goedkeuring moet vastgelegd zijn in een verslag van de bouwvergadering of werkoverleg
  - Terechte bezwaren tegen afwijkende eisen door opdrachtgever, adviseur of architect moeten aantoonbaar en toetsbaar zijn.
- 4 Eisen toegepaste materialen**
- 4.1 Toepassing materialen
- Gecheckt wordt of de toegepaste materialen overeenkomen met bestek, werkschrijving of andere contractstukken
  - De voor het voegwerk gebruikte mortel is tevens gebruikt om het proefstuk te zetten. Deze mortel is geschikt voor de vorm en hardheid van de voeg en sluit aan bij het nog aanwezig oorspronkelijke voegwerk.
- 4.2 Opslag materialen
- Kwetsbare materialen droog en ordelijk opgeslagen in een afsluitbare ruimte
- 5 Eisen aan inboeten en voegen**
- Gebruik van het juiste gereedschap is een algemeen aandachtspunt.
- Aandachtspunt is de kwaliteit van o.a. beitels, slijpgereedschap en keuring van gereedschappen.
- 5.2 Dosering en menging van materialen
- Zijn waar nodig gebruiksvorschriften aanwezig voor de juist verwerking.
  - Toetsing kennis en inzicht van degene die doseert en mengt.
- 5.3 Inboeten beschadigde stenen
- Aandachtspunt is het vol en zat verwerken van de steen, ook in de inkassingen.
  - Is de juiste steen, conform goedgekeurde monster verwerkt.
  - Toetsing kennis en vaardigheid van degene die de stenen inboet.
- 5.6 Juiste voeg wordt aangebracht conform proefstuk
- ◆ In de overeengekomen onderdelen wordt de juiste voeg aangebracht.
  - ◆ Toetsing kennis en vaardigheid van degene die voeg aanbrengt.
- 5.10 Hydrofoberen
- Is het aantoonbaar op basis van de verstrekte vergunning toegestaan.
  - Is het middel geschikt gelet op kwaliteit van de ondergrond.
- 5.11 Aanbrengen anti-graffiti
- Is het aantoonbaar op basis van de verstrekte vergunning toegestaan.
  - Is het middel geschikt gelet op de kwaliteit van de ondergrond en de omstandigheden.
- 6 Eisen aan gereedgekomen werk**
- 6.1 Voegwerk op cementbasis
- Gecheckt wordt of dit voldoet aan de voorgeschreven eisen of de CUR 61
  - Indien dit gevraagd wordt moet dit aan de auditor aangetoond worden met een pendelhamer
- 6.2 Uitslag gereedgekomen werk
- Er mag zich geen witte uitslag op het metselwerk bevinden
- 7 Eisen opleveringscontrole**
- 7.1 Regelmatig uitvoeren van een aantoonbare check, mede gericht op de restauratiespecifieke aspecten
- 7.2 Oplevering werkzaamheden
- Er is een in het projectdossier een ondertekend stuk aanwezig waaruit blijkt dat het werk opgeleverd is. Dit kan een proces verbaal zijn van de hoofdaannemer of een eigen versie ervan.

Bijlage C - Opzet en aandachtspunten per soort audit (toets) bij bedrijven

INITIËLE TOETS [1^e jaar]

Deze toets beslaat een dag. Tijdens de toets komen alle onderdelen uit de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf aan bod. Het auditteam zal bestaan uit een auditor van de certificerende instelling en een restauratiedeskundige auditor. Het team beoordeelt of het restauratievoegbedrijf voldoet aan de eisen gesteld in de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf

Deze audit bestaat uit de volgende onderdelen:

Alle onderdelen uit de Checklists zoals opgenomen in bijlage A en B van dit protocol. De checklists worden systematisch en compleet afgewerkt en van aantekeningen en opmerkingen voorzien.

- Er worden zoveel mogelijk relevante objecten bezocht/getoetst, met een minimum van 2. Tijdens de audit dienen bij voorkeur werken in uitvoering te bezoeken zijn. Opgeleverde werken die bezocht worden zijn niet langer dan 2 jaar geleden uitgevoerd. Bij het bezoek aan de objecten wordt uitdrukkelijk gekeken naar hoe vakmanschap in de praktijk wordt gebracht.
- Wat het bedrijf doet aan opleiding en scholing aan de hand van een bedrijfs-opleidingsplan.
- Komt de voorgestane en vastgelegde visie en beleid die als een rode draad door de cultuur van het bedrijf moet lopen, voldoende tot uiting in gerealiseerde kwaliteit.
- Afspraken over termijn waarbinnen tekortkomingen en/of verbeterpunten aantoonbaar worden opgeheven.

Bij een doorstart na faillissement van een bedrijf of een zelfstandig onderdeel van een bedrijf dat eerder ERV gecertificeerd was, wordt altijd een volledige initiële toetsing uitgevoerd, met extra aandacht voor de volgende elementen:

- Aantoonbaar minimaal 1 jaar op eigen kracht actief.
- Overleggen van minimaal 5 referentieprojecten, waarvan 2 projecten zijn afgerond.
- Overleggen van een tevredenheidsverklaring van de 2 afgeronde projecten.
- Voldoende uit de failliete organisatie overgenomen vakbekwaam personeel op bouwplaats en kantoor (zie BRL)

De kosten voor deze extra toetsing worden door de certificerende instelling aan het te toetsen restauratievoegbedrijf in rekening gebracht.

TUSSENTIJDSE CONTROLETOETSEN

Deze controletoeetsen bestaan alleen uit het bezoeken van minimaal twee werken volgens de checklist audit en de openstaande punten uit de voorgaande toets. Na de initiële toets (1^e jaar) vinden deze controletoeetsen plaats met een frequentie van 2 x per jaar, met dien verstande dat in het jaar dat de herhalingsstoets wordt uitgevoerd 1 controletoeets vervalt.

Deze bezoeken vinden plaats door restauratiedeskundige auditor en bestaan uit de volgende onderdelen:

- Is gevolg gegeven aan de aandachtspunten en verbeterpunten uit de initiële of herhalingsaudit en zijn deze naar behoren opgelost.
- Komt de rode draad van visie en beleid nog steeds tot uitdrukking in de gerealiseerde kwaliteit van de projecten.
- Welke afwijkingen zijn geconstateerd, voldoet het bedrijf nog aan de eisen
- Er worden relevante objecten bezocht, waarbij uitdrukkelijk gekeken wordt hoe vakmanschap in de praktijk wordt gebracht.
- Afspraken over termijn waarbinnen tekortkomingen en/of verbeterpunten aantoonbaar worden opgeheven.

HERHALINGSTOETS [4^e jaar]

Deze toets beslaat een dag. Tijdens de toets komen alle onderdelen uit de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf aan bod. Het auditteam zal bestaan uit een auditor van de certificerende instelling en een restauratiedeskundige auditor. Het team beoordeelt of het restauratievoegbedrijf voldoet aan de eisen gesteld in de BRL, deel A Erkend Restauratie Voegbedrijf .

- Is gevolg gegeven aan de aandachtspunten van de gehouden controletoeetsen en zijn deze naar behoren opgelost.
- Welke afwijkingen zijn geconstateerd, voldoet het bedrijf nog aan de eisen
- Er worden minimaal 2 relevante objecten bezocht, waarbij uitdrukkelijk gekeken wordt hoe de visie van het bedrijf en het vakmanschap in de praktijk wordt gebracht.
- Blijft de rode draad van visie en beleid nog steeds tot uitdrukking komen in de cultuur van het bedrijf en de gerealiseerde kwaliteit.
- Wat zijn de resultaten van de verbetercycli ten aanzien van de groei en het delen van kennis en ervaring binnen het bedrijf
- Leidt de interne kwaliteitsbewaking (IKB) tot toetsbare en merkbare verbetering van de kwaliteit.
- Afspraken over termijn waarbinnen tekortkomingen en/of verbeterpunten aantoonbaar worden opgeheven.

Protocol voor het uitvoeren van audits bij Erkend Zelfstandig werkende Restauratie Voegers

1 Algemeen (zelfstandig werkende restauratievoeger)

Dit protocol geeft inzicht in de werkwijze bij het uitvoeren van audits in het kader van de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger bij erkende, of te erkennen zelfstandig werkende restauratievoegers.

In dit protocol komen de volgende zaken aan de orde:

- Algemeen
- Basis en uitgangspunten voor het uitvoeren van de audits
- Werkwijze tijdens de audits
- Verslaglegging van de audits

Het protocol uitvoeren van audits kent de volgende bijlagen

- A. Auditchecklist en toelichting bij beoordeling of men voldoet aan de eisen van de BRL Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger hoofdstukken 3,4,5, en 6;
- B. Auditchecklist en toelichting bij beoordeling of men voldoet aan de eisen van de URL Restauratie Voegwerk
- C. Opzet en aandachtspunten per soort audit (toets)

2 Uitgangspunten

2.1 Doel van de audits

Het doel van de audits is om vast te stellen of een te erkennen of erkend zelfstandig werken restauratievoeger voldoet aan de eisen die gesteld zijn in de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger.

2.2 Uitvoering

De uitgangspunten die gelden bij de uitvoering van de audits:

- De certificerende instelling is verantwoordelijk voor de gehele organisatorische procedure vanaf de afspraak met de te erkennen of erkende zelfstandig werkende restauratievoeger tot en met het opstellen van het rapport van de audit.
- De certificerende instelling stelt in overleg met de Vereniging Nederlandse Voegbedrijven (VNV-Voeg) en het Centraal College Restauratiekwaliteit een erkenningscommissie samen. Deze kan bestaan uit de restauratievakinhoudelijke auditoren voor de ERV, aangevuld met mensen van de certificerende instelling.
- De erkenningscommissie voert een toelatingsonderzoek en een herhalingsonderzoek uit. Bij goed gevolg wordt dit afgerond met een initiële toets of een herhalingstoets.
- Het toelatingsonderzoek en het herhalingsonderzoek worden uitgevoerd door de erkenningscommissie.
- De initiële toets, de herhalingstoets en de controletoets worden uitgevoerd door een restauratiedeskundige auditor.
- Bij een initiële-, een herhalings- en een controletoets worden tenminste twee werken bezocht.
- De restauratiedeskundige auditoren voeren namens de certificerende instelling, en op aanwijzing van de certificerende instelling, zelfstandig, de audits uit. Zij zijn verantwoordelijk voor de toetsen en het nagaan of aandachtspunten, of verbeterpunten zijn verholpen.
- De certificerende instelling maakt de rapportages van de initiële-, controle- en herhalingstoetsen, stuurt die naar de erkende of te erkennen restauratievoeger met een digitale kopie naar de auditor. De restauratiedeskundige auditoren maken de rapportages in conceptvorm. De certificerende instelling beslist op basis van het rapport of de voeger aan de eisen van de kwaliteitsregeling voldoet, maakt de definitieve versie van het rapport en stuurt dat naar de restauratievoeger. De auditor krijgt een digitale kopie.
- Als er bij een audit verbeterpunten of tekortkomingen geconstateerd worden op onderwerpen uit deel B van deze BRL kan de certificerende instelling besluiten om bij de volgende toets, aanvullend op de restauratiedeskundige, een auditor van de certificerende instelling bij de audit aanwezig te laten zijn. De extra kosten hiervan zijn voor de te auditen restauratievoeger. Een dergelijke beslissing zal aan het einde van de toets waarin de verbeterpunten of tekortkomingen worden geconstateerd aan de zelfstandig werkende restauratievoeger worden meegedeeld. Als de verbeterpunten of de tekortkoming bij een controletoets worden geconstateerd overlegt de restauratiedeskundige auditor eerst met de certificerende instelling. Dit meldt hij aan de restauratievoeger.

- Bij klachten over de handelwijze van de erkenningscommissie, het auditteam of auditor van de certificerende instelling, handelt de certificerende instelling deze al dan niet schriftelijk af. Voor andere klachten wordt onder andere doorverwezen naar de klachtenregeling van de certificerende instelling.
- De auditors die betrokken waren bij de audit worden hiervoor door de certificerende instelling eerst gehoord.
- De BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger (inclusief dit protocol) vormt de basis voor de verschillende uit te voeren audits.
- Voor de interpretatie van de hoofdstukken 3 t/m 6 van de BRL, deel B en voor interpretatie van de URL zijn toelichtingen opgesteld en als bijlagen bij dit protocol gevoegd. Voor de overige hoofdstukken uit de BRL, deel B zijn toelichtingen niet noodzakelijk.
- Het voldoen aan de eisen gesteld in hoofdstuk 7 van de, BRL, deel B Eisen aan de vakbekwaamheid van personen, dient door de zelfstandig werkende restauratievoeger in het toelatingsonderzoek aangetoond te worden door middel van een EVC-bewijs of een opleiding gelijkwaardig aan bijlage 2 van de BRL, deel B. Daarnaast dient de voeger zijn ervaringen in een eigen competentiematrix of portfolio bij te houden. Hoe hij zijn competenties en ervaringen bijhoudt wordt weergegeven in een na- en bijscholingsplan. De bewijzen hiervan dienen ter inzage beschikbaar te zijn tijdens de audits.
- De hoofdstukken 7 en 8 zijn via matrices in de bijlagen van de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger geoperationaliseerd.

3 Werkwijze

3.1 Voorbereiding

Om de audits gestructureerd en efficiënt te laten verlopen, wordt van het volgende uitgegaan:

- In het intakegesprek heeft de certificerende instelling de aanvrager ingelicht over de eisen van de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger en de bijbehorende procedure.
- Na tekening van de offerte door de aanvrager maakt de certificerende instelling een afspraak voor het toelatingsonderzoek.
- De afspraken voor een initiële toets en een herhalingsstoets worden pas gemaakt nadat het toelatingsonderzoek of het herhalingsonderzoek met een positief resultaat zijn beëindigd.
- De certificerende instelling maakt voor een toelatings- en herhalingsonderzoek, minimaal 6 weken van te voren een afspraak met de restauratievoeger en de erkenningscommissie voor het uitvoeren van onderzoek.
- De certificerende instelling organiseert het toelatingsonderzoek; roept de erkenningscommissie bijeen en draagt er zorg voor dat de aanvrager(s) de te beoordelen bescheiden ingeleverd hebben.
- De erkenningscommissie ziet de bescheiden op het moment van het toelatingsonderzoek bij de certificerende instelling of op een andere passende plaats.
- Bij een, initiële- en een herhalingsstoets minimaal 6 weken van te voren een afspraak met de restauratievoeger en de auditoren voor het uitvoeren van de initiële of herhalingsstoets. In overleg met de voeger en de auditoren wordt door de certificerende instelling een auditprogramma gemaakt. De certificerende instelling bundelt de benodigde gegevens in een programmaboekje voor de auditoren.

Bij een initiële audit is op basis van het uitgevoerde intakegesprek en het toelatingsonderzoek duidelijk welke vragen en onduidelijkheden er zijn waarover doorgevraagd moet worden.

- De restauratiedeskundige auditors maken tijdens de controletoets zelf een afspraak voor de volgende toets en stellen de certificerende instelling op de hoogte van de datum.
- De restauratiedeskundige auditor beschikt minimaal 7 dagen van te voren over de actuele bescheiden.

3.2 Procedure

Hieronder is de globale werkwijze aangegeven. In overleg kan hiervan worden afgeweken, mits dit vooraf met de certificerende instelling is overeengekomen.

3.2.1 Toelatingsonderzoek

Ter voorbereiding op het toelatingsonderzoek ontvangt de certificatie-instelling de volgende stukken. Deze worden voorgelegd aan de erkenningscommissie ter controle van:

- A. De vakinhoudelijke kennis en kunde van de persoon (zie hoofdstuk 7). Dit dient aangetoond te worden door: een EVC-bewijs of diploma Restauratievoeger niveau III, of een ander kwalificatiedossier dat overeenkomt met gelijkwaardige eindtermen of standaarden.

- B. Controle of de persoon daadwerkelijk in restauratie werkt. Dit dient aangetoond te worden door een referentielijst met foto's van opgeleverde werken aan rijks-, provinciale of gemeentelijke monumenten, beeldbepalende panden en panden binnen een beschermd stadsgezicht van de laatste vijf jaar. (Zie BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend referentielijst onder 1.5. en 3.7 Referenties). Ter controle kan gevraagd worden naar bewijzen van uitgestuurde en betaald ontvangen facturen.
- C. Bedrijfsmatige zaken als omschreven in hoofdstukken 3, 4, 5, 6, 8 van de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger. Dit wordt aangetoond door levering van een profiel, CV, inschrijving KvK, lijst van verzekeringen, lijst van gereedschap, visie op- en bewijs van continuïteit van kennis (na- en bijscholing). Vijf projectdossiers met daarin: bewijzen van prijs- en contractvorming, werkvoorbereiding, offertes, opdrachtaanvaarding, oplevering, garantie, nazorg, evaluatie, beoordeling toeleveranciers en onderaannemers (keten).

Het toelatingsonderzoek wordt afgesloten met een positief of negatief besluit van de erkenningscommissie. Deze houdt tijdens het onderzoek een checklist bij waarop punten gescoord worden. Als het onderzoek met goed gevolg is afgerond volgt een initiële toets.

3.2.2 Herhalingsonderzoek

Ter voorbereiding op het herhalingsonderzoek ontvangt de certificatie-instelling de volgende stukken. Deze worden voorgelegd aan de erkenningscommissie ter controle van:

- D. De vakinhoudelijke kennis en kunde van de persoon (zie hoofdstuk 7) dit dient aangetoond te worden door documenten die inzicht geven in na- en bijscholing vanaf het toelatingsonderzoek.
- E. Controle of de persoon daadwerkelijk in restauratie werkt. Dit dient aangetoond te worden door een referentielijst met foto's van opgeleverde werken aan rijks-, provinciale of gemeentelijke monumenten, beeldbepalende panden en panden binnen een beschermd stadsgezicht van de laatste vijf jaar. (Zie BRL, deel B, Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger, referentielijst onder 1.5. en 3.7 Referenties). Ter controle kan gevraagd worden naar bewijzen van uitgestuurde en betaald ontvangen facturen.
- F. Bedrijfsmatige zaken als omschreven in hoofdstukken 3, 4, 5, 6, 8 van de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger. Dit wordt aangetoond door levering van een profiel, CV, inschrijving KvK, lijst van verzekeringen, lijst van gereedschap, visie op- en bewijs van continuïteit van kennis (na- en bijscholing). Vijf projectdossiers met daarin: bewijzen van prijs- en contractvorming, werkvoorbereiding, offertes, opdrachtaanvaarding, oplevering, garantie, nazorg, evaluatie, beoordeling toeleveranciers en onderaannemers (keten).

Het herhalingsonderzoek wordt afgesloten met een positief of negatief besluit van de erkenningscommissie. Deze houdt tijdens het onderzoek een checklist bij waarop punten gescoord worden.

Initiële toets, controletoeetsen en herhalingstoets

Tijdens de initiële, controle en herhalingstoetsen onderzoekt de certificatie-instelling of de uitvoeringspraktijk van de aanvrager in overeenstemming is met de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger. De certificatie-instelling stelt van de initiële toets een rapportage op die als basis dient voor het verlenen van het certificaat.

De initiële toets wordt uitgevoerd door een restauratie-vakinhoudelijke auditor.

- De zelfstandig werkende restauratievoeger stuurt voor iedere audit een referentielijst op. Dit is een recente lijst van onderhanden en opgeleverde werken van de laatste vijf jaar aan geregistreerde monumenten, beeldbepalende panden of panden in een beschermd stadsgezicht. Daarbij wordt vermeld: adres, monumentnummer, de gerealiseerde omzet (per project en per jaar), de naam van de opdrachtgever/architect. De restauratievoeger geeft op de referentielijst verder aan welke werken in uitvoering zijn en recent zijn opgeleverd. Van de in uitvoering zijnde werken geeft de zelfstandig werkende restauratievoeger een korte omschrijving van de aard en omvang van de werkzaamheden.

- De certificerende instelling stelt in overleg een auditprogramma met voldoende tijd voor het bezoeken van projecten.
- De audit wordt conform het programma uitgevoerd. Afwijkingen zijn mogelijk. Deze worden aan het begin van de audit door de restauratiedeskundige auditor met de te erkennen of het reeds erkende restauratievoeger besproken.
- Aan het einde van elke audit wordt een terugkoppeling verzorgd naar de zelfstandig werkende restauratievoeger door het auditteam of de restauratiedeskundige auditor. Daarbij worden ook de aandachtspunten, verbeterpunten en tekortkomingen genoemd. De terugkoppeling komt overeen met het opgestelde auditrapport. Het definitieve auditrapport wordt ca. een maand na de audit aan de zelfstandig werkende restauratievoeger opgestuurd.
- Bij een initiële toets, controletoeets en een herhalingsstoets stelt de restauratiedeskundige auditor een datum vast voor de volgende controletoeets en geeft deze door aan de certificerende instelling. Bij de laatste controletoeets van een cyclus maakt de restauratiedeskundige auditor een afspraak voor de herhalingsstoets en geeft deze door aan de certificerende instelling.
- De certificerende instelling maakt afspraken voor het toelatingsonderzoek en herhalingsonderzoek.

3.3 Werkwijze

Hieronder worden de werkwijze en aandachtspunten beschreven bij het uitvoeren van de audits.

- Eerst volgt een korte globale check op het profiel van de zelfstandig werkende restauratievoeger, bijzonderheden, ontwikkelingen in positionering etc.
- Vragen zijn gericht om bewijs te vinden van (non)conformiteit aan de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger, onduidelijkheden boven water te halen. Verder gaat het bij bevraging om te ontdekken wat de voeger wel weet en niet wat hij niet (kan) weten.
- Het maken van foto's van good en bad practices vereist goedkeuring van de voeger. De foto's zijn bedoeld voor de terugkoppeling. Het gebruiken van de foto's (geanonimiseerd) voor andere doeleinden vereist goedkeuring van de restauratievoeger.
- Er wordt uitdrukkelijk gekeken naar de relatie met de opdrachtgever, adviseur, architect en/of bouwbedrijf en de door hen beoogde respectievelijk gerealiseerde kwaliteit van de restauratie.

NB: Hier wordt bedoeld dat niet altijd de restauratievoeger bepaalt wat er uitgevoerd wordt. Er is dus een (soms spanningsvolle) relatie met opdrachtgever en/of architect. Wat heeft deze voorgeschreven. Hoe gaat de restauratievoeger hier mee om? Wanneer kan hij er niet meer mee uit de voeten. Heeft hij dat aantoonbaar kenbaar gemaakt. Weigert hij dan de opdracht. Komt hij op voor het monument etc.?

- Wat er gestructureerd gedaan wordt aan na- en bij scholing.

4 Verslaglegging

4.1 Aanwijzingen voor het maken van het auditrapport

4.1.1 Verslag toelatingsonderzoek en herhalingsonderzoek

Dit vermeldt alle aandachtspunten, verbeterpunten en tekortkomingen en een korte reactie van de erkenningscommissie. Doel van het verslag is kort en bondig inzicht te geven in de wijze waarop de restauratievoeger aan de BRL Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger voldoet en mogelijke aandachtspunten of verbeterpunten weer te geven. Bij een positief resultaat dient het verslag als onderlegger voor de vakinhoudelijke auditor tijdens de initiële toets.

De erkenningscommissie koppelt de uitkomst binnen vijf werkdagen aan de zelfstandig werkend restauratievoeger terug. Dit gebeurt schriftelijk, of per mail.

4.1.2 Auditrapport

Het auditrapport bevat zowel de uitkomsten van het toelatings- of herhalingsonderzoek als van de initiële/herhalingsstoets, of alleen van de controletoeets en wordt volgens onderstaande richtlijnen opgesteld.

- In het auditrapport worden alle aandachtspunten, verbeterpunten en tekortkomingen vermeld met daarbij de afspraken die tijdens de terugkoppeling zijn gemaakt.
- Het auditrapport volgt de hiervoor opgestelde checklist en geeft per toetspunt de score met aanvullende opmerkingen en de eventuele afwijking, zie bijlage I en II.

- De restauratiedeskundige auditors maken de rapportages van de initiële toetsen, de controletoeetsen en de herhalingstoetsen in conceptvorm. De certificerende instelling beslist op basis van het rapport of de voeger aan de eisen van de kwaliteitsregeling voldoet, maakt de definitieve versie van het rapport en stuurt dat naar de voeger. De auditor krijgt een digitale kopie.

4.2 Verzenden van het auditrapport

Tenzij nadrukkelijk anders is overeengekomen, wordt de rapportage van de audit als volgt verspreid:

- Het rapport wordt verzonden naar het betreffende zelfstandig werkende restauratievoeger, standaard per post tenzij anders overeengekomen.
- Een exemplaar van het rapport worden ter kennisname in digitale vorm gezonden aan restauratiedeskundige auditor.
- De rapportages mogen zonder toestemming van de betreffende restauratievoeger niet aan derden ter inzage worden gegeven.

Bijlage A - Auditchecklist en toelichting bij beoordeling Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger

Hoofdstukken 3, 4, 5, en 6.

ALGEMENE TOELICHTING

Onderstaande checklist vormt een operationalisering van de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger hoofdstukken 3,4,5 en 6 ofwel de eisen aan, 'de zelfstandig werkende restauratievoeger,' 'de organisatie', 'het proces' en 'te gebruiken producten'. De hoofdstukken 7 en 8 zijn via matrices in de bijlagen van de deel van de BRL geoperationaliseerd.

Het doel van de checklist is:

- Het erkende zelfstandig werkende restauratievoeger een basis te geven voor de verdere ontwikkeling van de restauratiekwaliteit;
- Een 'zelftoetsing' bij de voorbereiding op de externe beoordeling in het kader van de; BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger
- De auditor een hulpmiddel te bieden bij het uitvoeren van de externe beoordeling; Het is niet noodzakelijk dat elke vraag tijdens elke audit aan de orde komt.
- Om als model te dienen voor de rapportage naar aanleiding van de beoordeling en terugkoppeling.

Hieronder zijn de toetspunten weergegeven, met de scores en een kolom voor aanvullende opmerkingen en waarnemingen. De nummering correspondeert met de nummering zoals in de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger .

Betekenis van de beoordeling van de bevindingen per toetspunt

0. Voldoet niet

1. Voldoet enigszins

2. Voldoet

3. Voldoet ruimschoots

x. Niet beoordeeld of niet aan de orde.

Toetspunten 3.1 t/m 3.6, 4.1 t/m 4.5 worden in ieder geval getoetst bij de initiële toets en bij de herhalingsstoets na 3 jaar, maar mogen ook getoetst worden bij een controletoeets.

Toetspunten 3.1 t/m 3.5 zijn de basiscondities, waarop een bevestigend antwoord vereist is.

3 Eisen aan de zelfstandig werkende restauratievoeger		
Toetspunten	Ja/nee	Opmerkingen en waarnemingen
3.1 Zelfstandig werkende restauratievoeger		
Aanvrager of certificaathouder is een natuurlijke persoon die: - zelfstandig en voor eigen rekening en risico het vak uitoefent van voeger, gespecialiseerd in de restauratie. - Restauratievoegwerk realiseert, zelfstandig of in onderaanneming. - Vertrouwd is met restaureren van Nederlandse monumenten, beeldbepalende panden of panden in beschermd stadsgezicht op basis van eigen kennis, ervaring en specialisatie. - Investeert in hiervoor noodzakelijke kennis- - uitwisseling, vaardigheden, kwaliteitszorg en samenwerking.		
3.2 Inschrijving handelsregister		
Staat als voeger ingeschreven in het handelsregister van Kamer van Koophandel.		
3.3 Verzekeringen		
Beschikt over bedrijfs-W.A. met minimaal een dekking van € 1.000.000,- (geïndexeerd) per gebeurtenis.		
3.4 Restauratiespecialiteit		
Toont aan dat hij als zelfstandig werkend restauratievoeger of als onderaannemer restauratie van voegwerk uitvoert en zich als zodanig profileert.		
3.5 Continuïteit van kennis en kunde		
Toont aan dat zijn kennis, vaardigheden en kwaliteit op peil blijven tijdens perioden waarin geen restauratieprojecten worden uitgevoerd. Als ondergrens geldt twee mensjaren per vijf jaar werk aan monumenten, beeldbepalende panden of panden in beschermd gezicht.		

	Toetspunten	Score	Afwijking	Toelichting
3.6	Gereedschap benodigd voor voegwerk			
3.6.1	Heeft eigen gereedschap voor het uitvoeren van restauratievoegwerk. Dit dient aan de aard en omvang van de werkzaamheden te zijn aangepast en te waarborgen dat de uitvoeringskwaliteit beheersbaar en optimaal is.			
3.6.2	Levert een in situ werksituatie, alsmede een transport- en opslagsituatie, die waarborgt dat de kwaliteit van materialen, werkzaamheden en resultaten beheersbaar zijn.			
3.7	Referenties			
3.7.1	Toont d.m.v. een referentielijst aan dat het restauratieprojecten kan uitvoeren volgens criteria onder 3.8			
3.7.2	Toont met referentielijst van de afgelopen 5 jaar aan dat het om beschermde monumenten, beeldbepalende panden of panden in een beschermd stadsgezicht gaat. Moeilijkheidsgraad beoordelen tijdens audit			
3.7.3	Overlegt vormen van klanttevredenheid			
3.8	Opleiding, ervaring, na- en bijscholing			
3.8.1	Heeft toereikende kennis overeenkomstig hoofdstuk 7 'Eisen aan de vakbekwaamheid van personen' van deze erkenningsregeling. Toont dit aan door ofwel een EVC-bewijs of een diploma niveau III, restauratievoeger, of documenten met gelijkwaardige standaarden en/of eindtermen.			
3.8.2	Heeft een na- en bijscholingsplan met daarin: - Analyse van hiaten en behoefte aan na en bijscholing voor tenminste de komende twee jaar. - Toont uitvoering aan door middel van diploma's en getuigschriften.			
3.8.3	Houdt portfolio bij met uitgevoerde restauratieprojecten en uitgevoerde werkzaamheden.			
3.8.4	Weet om te gaan met: - Wet- en regelgeving (omgevingsvergunning)- Monumentenzorg - Rapportages van de Monumentenwacht - Ontheffingen en voorwaarden inzake vergunningsverlening, subsidiëring en financiering.			
3.8.5	Toont toereikende kennis en ervaring aan t.a.v.: - Beoordelen technische staat metsel- en voegwerk en bepalen juiste aanpak voor herstel. - Verwijderen van slechte constructies, materialen en constructies in juiste omvang. - Documenteren en opslaan van onderdelen en materialen. - Juiste voorbereiding voor herstel of opbouw van constructies. - Toepassen van juiste materialen in verschillende situaties: technisch, historische, esthetisch - Toepassen van juiste (historische) technieken bij verwerking op constructief duurzame wijze.			
3.9	In eigen beheer			
3.9.1	Toont aan dat calculeren en opstellen van offertes in eigen beheer plaatsvindt. Voor omschrijving van kwaliteitseisen wordt erin verwezen naar deze erkenningsregeling.			

4	Eisen aan de organisatie			
	Toetspunten	Score	Afwijking	Toelichting
4.1	Beleid			
	- Ketengerichte afstemming en verbetering (Ketenkwaliteit) - Wet- en regelgeving - Maatschappelijk verantwoord ondernemen			
4.2	Beoordeling toeleveranciers en samenwerkingspartners /ketenkwaliteit			
4.2.1	- Toont aan dat bij het inschakelen van ketenpartners deze voldoen aan kwaliteitseisen die in de monumentenzorg gelden.			
4.2.2	- Koppelt ervaringen met –door hem ingeschakelde – ketengenoten aantoonbaar terug.			
4.2.3	- Streeft aantoonbaar naar continue verbetering van ketenkwaliteit.			
4.2.4	- Registreert en archiveert de selecties en beoordelingen			
4.3	Wet- en regelgeving			
4.3.1	Voldoet aan geldende nationale en internationale wet- en regelgeving, o.a. op het gebied van milieu, arbeidsomstandigheden en monumentenzorg.			
4.4	Maatschappelijk verantwoord ondernemen			
4.4.1	Onderneemt met oog voor de effecten van zijn werk voor mens- en milieu.			
5	Eisen aan het proces			
	Toetspunten	Score	Afwijking	Toelichting
5.1	Algemeen			
5.1.1	Toont aan dat bij geregistreerde monumenten, beeldbepalende panden of panden in beschermde stadsgezichten gewerkt wordt conform wet- en regelgeving, vergunningen en voorwaarden.			
5.1.2	Toont aan dat het opdrachtgevers bijstuurt of waarschuwt bij afwijking van de BRL, deel B Erkend Restauratievoeger en hierbij behorende URL.			
5.1.3	Gaat voor de start van werkzaamheden na: - Noodzaak documentatie en onderzoek - Beschikbare eigen kennis en ervaring - Inschakelen externe expertise - Duidelijkheid doelstellingen van betreffende restauratieproject			
5.1.4	Zorgt voor opname en identificatie van: cultuurhistorische waarden en technische staat. Dan wel stelt vast dat hierin voorzien is, indien relevant voor het betreffende werk.			
5.1.5	Identificeert: - Wat gerestaureerd en wat vervangen moet worden. - Welke onderdelen op speciale wijze gedocumenteerd opgeslagen, bewaard of getransporteerd moeten worden. - Veiligheidsrisico's t.a.v. constructies, materialen en afwerking			
5.2	Prijs- en contractvorming			
5.2.1	Verzorgt eigen prijs- en contractvorming			
5.2.2	Ontwikkelt standaard contracten en voorwaarden voor essentiële onderdelen van het werk			
5.2.3	Toont aan op de hoogte te zijn van wet- en regelgeving.			
5.3	Werkvoorbereiding			
5.3.1	Maakt planning waarin de inzet van materieel, materialen en uren met deadlines zijn vastgelegd.			
5.3.2	Omschrijft de werkzaamheden, materialen en technieken.			

5.3.3	Maakt risicoanalyse wat betreft veiligheid en kwaliteit van de restauratie (constructies, materialen, technieken, afwerking, cultuurhistorische waarden).			
5.4	Uitvoering			
5.4.1	Stemt planning voldoende af op de voortgang van de werkzaamheden en signaleert tijdig afwijkingen.			
5.4.2	Handhaaft maximaal bestaande constructies en materiaal.			
5.4.3	Legt en documenteert, werkzaamheden en keuzes vast.			
5.4.4	Voert werkzaamheden conform de URL Restauratie Voegwerk uit (<i>best practice</i>).			
5.5	Oplevering, garantie en nazorg			
5.5.1	Heeft een standaard opleveringsproces			
5.5.2	Overlegt opleveringsdossier met proces verbaal van oplevering, garanties, (relevante delen van het) projectplan en bepalingen inzake nazorg.			
6	Eisen aan te gebruiken producten			
	Toetspunten	Score	Afwijking	Toelichting
	Voor eisen aan te gebruiken producten wordt verwezen naar de Uitvoeringsrichtlijn Erkend Restauratie Voegwerk			
7	Eisen aan de vakbekwaamheid van personen			
	Zie voor de operationalisering hiervan de tabel in Bijlage 2 van de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger.			
8	Eisen aan het systeem voor interne kwaliteitsbewaking.			
	Zie voor de operationalisering hiervan de tabel in Bijlage 3 van de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger			

Toelichting

Per artikel van de BRL, deel B wordt hieronder een interpretatie gegeven. Punten die eenduidig te interpreteren zijn, zijn in dit document niet opgenomen.

3 Eisen aan de zelfstandig werkende restauratievoeger

- 3.6 Gereedschap benodigd voor voegwerk
  - Het gereedschap dient gekeurd te zijn, dient aan de aard en omvang van de werkzaamheden te zijn aangepast en te waarborgen dat de uitvoeringskwaliteit beheersbaar en optimaal is.
- 3.7 Opleiding, ervaring en na- en bijscholingsplan
  - Kennis tijdens toelatingsonderzoek toetsen aan de hand het EVC-bewijs of diploma's.
  - Kennis tijdens initiële toets beoordelen aan de hand van de in uitvoering zijnde projecten.
  - Een na en bijscholingsplan omvat naast het lopende jaar minimaal het hierna volgende jaar. Hierbij gaat het om opleidingen en cursussen die direct of indirect verband houden met restauratievoegwerk.
- 3.8 Referenties
  - Referentieprojecten moeten minimaal een periode van 5 jaar beslaan. Het gaat hierbij om monumenten die beschermd zijn door Rijk, Provincie of Gemeente, of om beeldbepalende panden/objecten en panden/objecten in beschermde stads- en dorpsgezichten.

4 Eisen aan de organisatie

- 4.1 Beleid
De zelfstandig werkende restauratievoeger past toe en/of houdt zich aan:
  - Ketenbewustzijn
  - Wet- en regelgeving
  - Maatschappelijk verantwoord ondernemen
- 4.2 Beoordeling van toeleveranciers en onderaannemers (Ketenbewustzijn)
  - De voeger dient zijn eigen grenzen m.b.t het restauratievoegen te kennen. Daar waar de aanvaarde opdracht de grenzen van zijn kennis en kunde overschrijdt schakelt hij ketenpartners in waarvan hij aantoonbaar kan waarmaken dat die de kennis en kunde wel in huis hebben.
- 4.3 Wet- en regelgeving
  - Een constatering dat de restauratievoeger niet aan wet- en regelgeving voldoet, kan betrekking hebben op het niet voldoen aan de omgevingsvergunning-monumenten of een ernstige afwijking betreffende de arbeidsomstandigheden, milieuwetgeving etc.
- 4.4 Maatschappelijk verantwoord ondernemen
  - De restauratievoeger geeft in zijn werk blijk van oog voor duurzaamheid en milieu.

5 Eisen aan het proces

- 5.1 Algemeen
  - Bijsturen van opdrachtgever, architect of adviseur die niet handelen volgens de spelregels en principes aantonen door brieven, mails of vastgelegd in een verslag van de bouwvergadering.
- 5.2 Prijs- en contractvorming
  - De zelfstandig werkende restauratievoeger verzorgt zelf de prijs en contractvorming .
- 5.3 Werkvoorbereiding
  - De zelfstandig werkende restauratievoeger verzorgt zelf de werkvoorbereiding.
- 5.4 Uitvoering
  - Kloppen de werkzaamheden met de werkvoorbereiding?
  - Tevens wordt nagegaan hoe maximaal behoud bestaande constructies en materiaal zijn beslag heeft gekregen (controle inzicht in monumentale waarden).
- 5.5 Oplevering, garantie en nazorg
  - Bij een initiële toets en een herhalingstoets wordt van recent afgerond project nagegaan hoe het opleveringsproces is vastgelegd, met garanties en geboden nazorg.

6 Eisen aan te gebruiken producten

Bijlage B - Auditchecklist en toelichting bij beoordeling Restauratie Voegwerk

Deze bijlage is gelijk aan bijlage B voor de Erkend Restauratie Voegbedrijven

Bijlage C - Opzet en aandachtspunten per soort audit (toets) bij zelfstandig werkende restauratievoegers

TOELATINGSONDERZOEK [1^e jaar]

Tijdens dit onderzoek worden stukken van meerdere voegers behandeld.

De erkenningscommissie controleert tijdens het toelatingsonderzoek :

- A. De vakinhoudelijke kennis en kunde van de persoon. Hiertoe dient de aanvrager een EVC-bewijs of diploma Restauratievoeger niveau III, of een ander kwalificatiedossier dat overeenkomt met gelijkwaardige eindtermen of standaarden te overleggen.
- B. Of de persoon daadwerkelijk werkzaam is in restauratievoegwerk. De aanvrager kan dit aantonen door een referentielijst met foto's van opgeleverde werken aan rijks-, provinciale of gemeentelijke monumenten, beeldbepalende panden en panden binnen een beschermd stadsgezicht van de laatste vijf jaar. Per werk wordt aangegeven of het een rijks-, provinciaal of gemeentelijk monument, dan wel een beeldbepalend pand of een pand in een beschermd stads-of dorpsgezicht, betreft. Indien beschikbaar, wordt het monumentnummer, genoemd. Tevens het adres, de gerealiseerde omzet (per project en per jaar), de soort werkzaamheden en de naam van de opdrachtgever en/of architect. De omzet dient als indicatie van de omvang en complexiteit van het werk en de capaciteit van de restauratievoeger. Van de in uitvoering zijnde werken geeft de voeger een korte omschrijving van de aard en omvang van de werkzaamheden. Ter controle kan gevraagd worden naar bewijzen van uitgestuurde facturen.
- C. Bedrijfsmatige zaken als omschreven in hoofdstukken 3, 4, 5, 6, 8 van de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger. Dit wordt aangetoond door levering van een profiel, CV, inschrijving KvK, lijst van verzekeringen, lijst van gereedschap, visie op- en bewijs van continuïteit van kennis (na- en bijscholing). Vijf projectdossiers met daarin: bewijzen van prijs- en contractvorming, werkvoorbereiding, offertes, opdrachtaanvaarding, oplevering, garantie, nazorg, evaluatie, beoordeling toeleveranciers en onderaannemers (keten).

De erkenningscommissie houdt tijdens het onderzoek de Auditchecklist, bijlage A, bij, waarop het de score van de relevante toetspunten bijhoudt. Als het onderzoek met goed gevolg is afgerond volgt een initiële toets.

INITIËLE TOETS [1^e jaar]

Deze toets beslaat een halve dag. Tijdens de toets komen alle onderdelen uit de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger aan bod. Het auditteam zal bestaan uit een restauratiedeskundige auditor. De auditor beoordeelt of de restauratievoeger voldoet aan de eisen gesteld in de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger..

Deze audit bestaat uit de volgende onderdelen:

Alle onderdelen uit de Checklists zoals opgenomen in bijlage A en C van dit protocol. De checklists worden systematisch en compleet afgewerkt en van aantekeningen en opmerkingen voorzien.

- Er worden zoveel mogelijk relevante objecten bezocht/getoetst, met een minimum van 2. Tijdens de audit dienen bij voorkeur werken in uitvoering te bezoeken zijn. Opgeleverde werken die bezocht worden zijn niet langer dan 2 jaar geleden uitgevoerd. Bij het bezoek aan de objecten wordt uitdrukkelijk gekeken naar hoe vakmanschap in de praktijk wordt gebracht.
- Afspraken over termijn waarbinnen tekortkomingen en/of verbeterpunten aantoonbaar worden opgeheven.

TUSSENTIJDSE CONTROLETOETSEN

Deze controletoeetsen bestaan alleen uit het bezoeken van minimaal twee werken volgens de checklist audit en de openstaande punten uit de voorgaande toets. Na de initiële toets (1^e jaar) vinden deze controletoeetsen plaats met een frequentie van 2 x per jaar, met dien verstande dat in het jaar dat de herhalingsbeurt wordt uitgevoerd 1 controletoeets vervalt.

Deze bezoeken vinden plaats door restauratiedeskundige auditor en bestaan uit de volgende onderdelen:

- Welke afwijkingen zijn geconstateerd, voldoet de voeger nog aan de eisen
- Er worden relevante objecten bezocht, waarbij uitdrukkelijk gekeken wordt hoe vakmanschap in de praktijk wordt gebracht.
- Afspraken over termijn waarbinnen tekortkomingen en/of verbeterpunten aantoonbaar worden opgeheven.

HERHALINGSSONDERZOEK [4^e jaar en steeds aan het begin van een nieuwe cyclus]

Tijdens dit onderzoek worden stukken van meerdere voegers behandeld.

De erkenningscommissie controleert tijdens het herhalingsonderzoek :

- A. Documenten die inzicht geven in na- en bijscholing vanaf het toelatingsonderzoek
- B. Of de persoon nog werkzaam is in restauratievoegwerk. De aanvrager kan dit aantonen door een referentielijst met foto's van opgeleverde werken aan rijks-, provinciale of gemeentelijke monumenten, beeldbepalende panden en panden binnen een beschermd stadsgezicht van de laatste vijf jaar. Per werk wordt aangegeven of het een rijks-, provinciaal of gemeentelijk monument, dan wel een beeldbepalend pand of een pand in een beschermd stads-of dorpsgezicht, betreft. Indien beschikbaar, wordt het monumentnummer, genoemd. Tevens het adres, de gerealiseerde omzet (per project en per jaar), de soort werkzaamheden en de naam van de opdrachtgever en/of architect. De omzet dient als indicatie van de omvang en complexiteit van het werk en de capaciteit van de restauratievoeger. Van de in uitvoering zijnde werken geeft de voeger een korte omschrijving van de aard en omvang van de werkzaamheden. Ter controle kan gevraagd worden naar bewijzen van uitgestuurde en betaald ontvangen facturen.
- C. Bedrijfsmatige zaken als omschreven in hoofdstukken 3, 4, 5, 6, 8 van de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger. Dit wordt aangetoond door levering van een profiel, CV, inschrijving KvK, lijst van verzekeringen, lijst van gereedschap, visie op- en bewijs van continuïteit van kennis (na- en bijscholing). Vijf projectdossiers met daarin: bewijzen van prijs- en contractvorming, werkvoorbereiding, offertes, opdrachtaanvaarding, oplevering, garantie, nazorg, evaluatie, beoordeling toeleveranciers en onderaannemers (keten).

De erkenningscommissie houdt tijdens het onderzoek de Auditchecklist, bijlage A, bij, waarop het de score van de relevante toetspunten bijhoudt. Als het onderzoek met goed gevolg is afgerond volgt een herhalingsstoets.

HERHALINGSTOETS [4^e jaar]

Deze toets beslaat een halve dag. Tijdens de toets komen alle onderdelen uit de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger aan bod. Het auditteam zal bestaan uit een restauratiedeskundige auditor. De auditor beoordeelt of het restauratievoeger voldoet aan de eisen gesteld in de BRL, deel B Erkend zelfstandig werkend Restauratievoeger.

- Is gevolg gegeven aan de aandachtspunten van de gehouden controletoesen en zijn deze naar behoren opgelost.
- Welke afwijkingen zijn geconstateerd, voldoet de voeger nog aan de eisen.
- Er worden minimaal 2 relevante objecten bezocht, waarbij uitdrukkelijk gekeken wordt hoe het vakmanschap in de praktijk wordt gebracht.
- Afspraken over termijn waarbinnen tekortkomingen en/of verbeterpunten aantoonbaar worden opgeheven.